

Búcsú munkatársunktól és barátunktól, Futala Tibortól

Engedje meg az olvasó, hogy a szerkesztő ezúttal személyes legyen, és a kötet tartalmának bemutatását kissé háttérbe szorítva a bevezetőt a 76. életévében elhunyt Futala Tibor emlékének szentelje. Van rá oka bőven: az eddig 13 évfolyamot megért folyóiratunk, a *Kisebbségkutatás* születésénél éppúgy avatott módon bábáskodott, mint a bennünket szintén már magasból szemlélő Benda Kálmán. Azért tehette ezt Ő is meg, mert rendelkezett (könyvtárosként–szerkesztőként) a klasszikus filosz-erényekkel: a sokrétű figyelemmel, a „friss eszmétársító képességgel”, a források értékelését szolgáló fölányes (elsősorban szláv) nyelvismerettel, de mindenekelőtt a testi bajait is leggyűrő, személyiségét élete végéig ékesítő töretlen szorgalommal és kötelességtudással. A kisebbségi létformák és lelkeség rejtelmeit azonban nemcsak a könyvekből, szövegekből ismerte: lelki érzékenysége zenitjén, egészen fiatalon élte át a kisebbségi sorsba zuhanás gyötrelmeit, s ezek az emlékek élete utolsó óráin is kísértették. Így aztán nem csoda, ha piciny szobája a kisebbségkutatás egyik szellemi műhelye lett, de nemcsak az, annál sokkal több, a közös gondolkodás szellemet pezsdítő színtere, ám ugyanígy a rendszeres baráti együttlétek meleget adó otthona. Ahogy Te mondanád: Dorogoj, Isten áldását kérve, nyugodj békében!

E számunkban *Kristian Naglo* három nyugat-európai ország, illetve régió összehasonlító elemzését végzi el, s kiderül, hogy Dél-Tirollal és Baszkfölddel ellentétben csupán Luxemburgban sikerült megvalósítani az intézményes többnyelvűséget, miközben mindhárom esetben egyértelmű a nyelv és az identitás közötti összefüggés. *Elisabeta Bernjak* a nyelvcsere és a nyelvi revitalizáció alternatíváját vizsgálva fejti ki, hogy Szlovénia és Magyarország számára egyaránt fontos a kisebbségi nyelvek támogatása, viszont nyelvpolitikájukat – az EU-csatlakozásra tekintettel – annak tudatában kell kialakítaniuk, hogy mindkét többségi nyelv az ún. kevésbé elterjedt nyelvek közé tartozik. *Kolláth Anna* írásából (ezúttal is) kiderül, hogy az anyanyelvhez és annak helyi változataihoz való pozitív attitűd kialakításához a magyar kultúra szélesebb körű ismeretére van szükség a szlovéniai magyarok körében, mert az identitás elsősorban a kultúrában gyökerezik. Végül *Szarka László* reflexiója szerint a magyar állampolgárság megítélésében a határon túli magyarok kedvezményeit egyértelművé kell tenni, a kettős állampolgárságot pedig olyan átmeneti megoldásként kezelni, amely a származási ország EU-tagságáig terjedhet, s csak az áttelepüléssel válhat teljessé. A téma fontosságára és időszerűségére tekintettel várjuk a további véleményeket.

Budapest, 2004. augusztus